

Tisková zpráva

Prémie Otto Wichterleho 2018

Významné ocenění Akademie věd ČR – Prémii Otto Wichterleho pro rok 2018 – převezme z rukou předsedkyně Akademie věd České republiky profesorky Evy Zažímalové ve středu 6. června 2018 v pražské Lannově vile třiatdvacet mladých badatelů, kteří úspěšně splnili mimořádně významný vědecký úkol v některém ze specializovaných pracovišť AV ČR. Ocenění je určeno perspektivním vědcům, kteří dosahují špičkových vědeckých výsledků a jsou nositeli vědeckých hodností (CSc., Dr., Ph.D., DrSc.) a v kalendářním roce podání návrhu nepřekročili věk 35 let. Prémie pro mladé vědecké pracovníky ve svém názvu nese jméno prof. Otto Wichterleho na památku vynikajícího českého chemika světového formátu, jenž se stal po listopadu 1989 prezidentem Československé akademie věd. Uděluje se od roku 2002.

Profily oceněných:

OBLAST VĚD O NEŽIVÉ PŘÍRODĚ

Mgr. Jan Ebr, Ph.D.

Fyzikální ústav AV ČR

Tel.: 266 052 692, e-mail: ebr@fzu.cz (v současné době mimo ČR)

Tématem vědecké práce Mgr. Jana Ebra, Ph.D., jsou modely hadronových interakcí. Jako první spojil fenomenologickým přístupem pozorovaný přebytek mionů v datech kosmického záření o nízkých energiích s nejnovějšími výsledky pozorování mionového přebytku na nejvyšších energiích primárních částic na Observatoři Pierra Augera v Argentině. Svůj výzkum prezentoval na mezinárodních konferencích a publikoval v renomovaných recenzovaných časopisech.

Druhou oblastí aktivit J. Ebra je studium atmosférických podmínek na astročásticových observatořích. Teleskopy FRAM jsou nyní instalovány na observatoři Pierra Augera a na místě budoucí observatoře CTA. Další takové zařízení se testuje ve Fyzikálním ústavu AV ČR v Praze a další je v výrobě. Nejnověji se mu podařilo spolu s kolegy prokázat vyhovující přesnost této metody pro potřeby observatoře CTA. Teleskopy FRAM mají na rozdíl od lidarových systémů velkou výhodu, že pozorování nijak neovlivňuje detekci spršek kosmického záření. Jan Ebr pracoval během svého doktorského studia v českém týmu působícím při Observatoři Pierra Augera. Ve svém výzkumu zaměřeném především na

modely hadronových interakcí pokračuje i jako postdoktorand. Kromě hlavního tématu své práce přebírá vedení českých aktivit spojených s robotickými teleskopy, které monitorují stav atmosféry nad Observatoří Pierra Augera a budoucí observatoří CTA (teleskopy FRAM). Z dat těchto robotických teleskopů se mu podařilo vypracovat a ověřit metodu zjištění obsahu aerosolů v atmosféře.

RNDr. Hana Lísalová, Ph.D.

Fyzikální ústav AV ČR

Tel.: 724 358 095, 266 052 993, e-mail: lisalova@fzu.cz

Hana Lísalová se zabývá výzkumem a vývojem optických biosenzorů a funkčních povrchů. Dosáhla řady mezinárodních úspěchů a získala respekt mezi vědeckou komunitou v celosvětovém měřítku. Je autorkou několika desítek odborných článků ve špičkových odborných časopisech (např. *Analytical Chemistry*, *Biosensors and Bioelectronics*, *Nucleic Acids Research*, *Biomaterials* aj.).

Hana Lísalová je také autorkou tří kapitol v knihách a původcem pěti podaných patentových přihlášek, z nichž tři patenty již byly uděleny. Pravidelně přednáší na mezinárodních prestižních konferencích v oboru (Europtrode, OSA Advanced Photonics Congress). V období 2013–2017 pracovala jako vědecká pracovnice v Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR, od listopadu 2017 dále rozvíjí svoji vědeckou práci ve Fyzikálním ústavu AV ČR, kde v současné době buduje nový výzkumný tým zaměřený na výzkum funkčních povrchů a jejich interakci s biomolekulárními systémy. Hana Lísalová úspěšně vede práce studentů doktorského a magisterského studia a aktivně se podílí na popularizaci vědecké práce.

Mgr. Oleksandr Stetsovych, Ph.D.

Fyzikální ústav AV ČR

Tel.: 773 118 144, 220 318 509, e-mail: stetsovych@fzu.cz

Mgr. Oleksandr Stetsovych, Ph.D., je uznávaným odborníkem světové úrovně v oblasti rastrovacích mikroskopů a je spoluautorem řady významných prací, které publikovaly přední vědecké časopisy (*Nature Chemistry*, *Nature Communications*). Jeho práce přispěla nejen k rozvoji rastrovacích mikroskopů, ale i k hlubšímu pochopení materiálových vlastností povrchů a nanostruktur. Významně

se podílel na pracích o nových možnostech zobrazení molekulárních nanostruktur a povrchů pevných látek pomocí rastrovacích mikroskopů.

Mimo jiné poprvé prokázal existenci piezoelektrického efektu na jednotlivých molekulách pomocí mikroskopie skenovací sondy. V současné době se intenzivně zkoumá možnost využití piezoelektrického efektu v nanotechnologiích. Právě prokázání piezoelektrického efektu na úrovni jednotlivých molekul, což je jeden z klíčových předpokladů pro jeho aplikaci v molekulární elektronice, zůstávalo pro vědce dlouho výzvou. Tento průlom umožní novou koncepci navrhování budoucích molekulárních zařízení, jako jsou motory, snímače nebo generátory elektrické energie na úrovni nanometrů.

Ing. Jakub Železný, Ph.D.

Fyzikální ústav AV ČR

Tel.: 607 694 612, 220 318 479, e-mail: zeleznyj@fzu.cz

Pouhé dva roky po doktorátu má Ing. Jakub Železný, Ph.D., za sebou mimořádně úspěšnou vědeckou dráhu. V roce 2014 publikoval jako první autor teoretickou předpověď jevu, který umožňuje elektrický zápis informace v antiferomagnetické paměti. V roce 2016 svými mikroskopickými výpočty doplnil práci, ve které je zveřejněno první experimentální pozorování tohoto jevu. Tyto práce, které mají dnes již přes 200 citací, otevřely nový obor tzv. antiferomagnetické spintroniky. Svědčí o tom i publikování speciálního vydání časopisu *Nature Physics* v březnu 2018. Jakub Železný se na tomto speciálním vydání podílel jako první autor přehledového článku o elektrickém zápisu a čtení informace v antiferomagnetických pamětech.

Jakub Železný se od počátečních modelových výpočtů rychle přesunul k mikroskopickým simulacím pomocí nejmodernějších ab initio metod. Tyto metody si osvojil během několikaměsíční stáže ve Forschungszentrum Jülich v Německu, které je světově uznávaným střediskem pro ab initio výpočty transportních jevů v pevných látkách. Po obhájení doktorské práce získal Jakub Železný postdoktorské místo v Max Planck Institute for Chemical Physics of Solids v Drážďanech, kde se specializují na materiálový výzkum. Jakub Železný natolik zaujal vedení Max Planckova ústavu, že se zasadilo, aby mu byl udělen prestižní grant Max Planck Partner Group. Tento program podporuje mladé vědce při založení vlastní vědecké skupiny na novém pracovišti a pokračování spolupráce s Max Planckovými ústavu. Jakub Železný využije udělený grant k založení skupiny spintronických ab initio výpočtů v Oddělení spintroniky a nanoelektroniky Fyzikálního ústavu AV ČR. Jeho skupina

bude mimo jiné klíčová pro úspěšné řešení nově uděleného evropského projektu ASPIN, který koordinuje Fyzikální ústav a kromě tří ústavů Maxe Plancka se jej účastní další partneři z Německa, Velké Británie a Španělska.

Mgr. Michal Doucha, Ph.D.

Matematický ústav AV ČR

Tel.: 739 878 151, 222 090 729, e-mail: doucha@math.cas.cz

Mgr. Michal Doucha, Ph.D., se ve své výzkumné práci věnuje zejména topologické a geometrické teorii grup, deskriptivní teorii množin a funkcionální analýze. Má za sebou řadu zahraničních stáží, například v Hausdorffově institutu v Bonnu, na Floridské univerzitě v Gainesvillu, ve Fieldsově institutu v Torontu či na univerzitě v Aucklandu. Spolupracuje například s A. Niesem z univerzity v Aucklandu na výzkumu z metrické teorie modelů nebo s A. Valettem z univerzity v Neuchatelu na výzkumu z teorie reprezentací grup. Pravidelně se účastní konferencí po celém světě.

Michal Doucha uplatnil některé techniky z geometrické a kombinatorické teorie grup v kontextu tzv. polských grup, a byl tak schopen zkonstruovat nové příklady se zajímavými vlastnostmi. Jedním z jeho výsledků v této oblasti je řešení staršího problému o existenci univerzální separabilní komutativní grupy s invariantní metrikou. Výsledek publikoval v prestižním časopise *Transactions of the American Mathematical Society*. Dalším příkladem je konstrukce univerzální polské grupy se stejnoměrně spojitými grupovými operacemi, která umožnila odpovědět na do té doby nevyřešenou otázku Vladimira Pestova. Další oblastí Douchova vědeckého zájmu jsou metrické aproximace grup.

Ing. Daniel Gazda, Ph.D.

Ústav jaderné fyziky AV ČR

Tel.: 776 055 443, e-mail: gazda@ujf.cas.cz

Ing. Daniel Gazda, Ph.D., se svými mimořádnými výsledky již dostal na špičkovou mezinárodní úroveň. Zabývá se převážně ab initio výpočty struktury hyperjader a interakcí částic temné hmoty s atomovými jádry. Nejdůležitějšími výsledky jsou předpovědi vazbových energií antikaonů v atomových jádrech a jejich doby života, o které je vzhledem k probíhajícím a plánovaným experimentům v předních světových laboratořích značný zájem (např. v japonské JPARC či německé

GSI). Za svůj výzkum v rámci disertační práce získal Cenu Josefa Hlávky, Cenu Wenera von Siemense a Cenu rektora ČVUT v Praze (2013).

Daniel Gazda má též mnoho zkušeností ze zahraničí, postdoktorandský pobyt strávil v Evropském centru pro teoretická studia v jaderné fyzice a příbuzných oborech v Itálii či na Chalmers University of Technology ve Švédsku. O jeho širokém záběru svědčí studium interakcí částic temné hmoty s atomovými jádry, kterému se začal věnovat ve spolupráci s C. Forssénem a R. Catenou z Chalmers University. Provedl ab initio výpočty jaderných maticových elementů, které jsou nezbytnou součástí návrhů a analýz laboratorních experimentů pro přímou detekci temné hmoty.

Mgr. Petr Brož, Ph.D.

Geofyzikální ústav AV ČR

Tel.: 721 736 424, 267 103 063, e-mail: petr.broz@ig.cas.cz

V současné mladé generaci vědeckých pracovníků Geofyzikálního ústavu je Mgr. Petr Brož, Ph.D., patrně nejvýraznější osobností. Spektrum výzkumných témat ústavu rozšířil o oblasti planetologie, extraterestrického vulkanismu a geomorfologie. Již při magisterském studiu zahájil spolupráci s německým pracovištěm Deutsche Zentrum für Luft- und Raumfahrt, ve které pokračuje dodnes, konkrétně s Ernstem Hauberem. V tomto centru a později také ve Velké Británii navázal řadu dalších mezinárodních výzkumných kontaktů.

Jeho hlavním vědeckým zájmem je geomorfologická interpretace projevů planetárního vulkanismu, především na Marsu, kterou rozšiřuje o další metodické přístupy – např. díky spolupráci s prof. Ondřejem Čadkem (MFF UK) o srovnávací numerické modelování geneze vulkanických kuželů na Zemi a na Marsu. Ve své práci se opírá především o veřejně přístupné satelitní snímky marsovského povrchu. V současné době připravuje ve spolupráci s Open University (Milton Keynes, UK) originální analogový experiment zkoumající v laboratorních podmínkách procesy a projevy bahenního vulkanismu na Marsu. Je také vynikajícím popularizátorem, kromě článků v časopise *Vesmír*, v *Astropisu* či na serverech *Přírodovědci.cz* nebo *Technet.cz* je například autorem hesel v *Encyclopedia of Planetary Landforms* a věnuje se tvorbě a editaci hesel ve Wikipedii. V roce 2017 se stal jedním z laureátů Ceny Josefa Hlávky.

RNDr. Eva Pejchová Plavcová, Ph.D.

Ústav fyziky atmosféry AV ČR

Tel.: 272 016 069, e-mail: plavcova@ufa.cas.cz

Dr. Eva Pejchová Plavcová, Ph.D., se ve své odborné práci zabývá zejména studiem atmosférické cirkulace, její souvislosti s přízemními klimatickými prvky a simulací těchto vztahů v klimatických modelech, a významně tak přispívá k pochopení nedostatků současných modelů a jejich dalšímu vývoji (tedy i k věrohodnějším scénářům možného budoucího klimatu). Kromě tohoto svého základního zaměření se věnuje výzkumu v biometeorologii a také v tomto oboru úspěšně publikuje.

Po studiu MFF UK absolvovala postdoktorskou stáž na Ohio State University v USA. I když je matkou dvou malých dětí, intenzivně se zapojuje do výzkumné činnosti ústavu, řešení grantových projektů a nezastupitelně se podílí i na vedení mladších kolegů (postdoktorandů a doktorandů). Je klíčovou členkou týmu dvou běžících grantových projektů a v letošním roce podává žádost o juniorský projekt GA ČR, v jehož rámci si tvoří vlastní výzkumný tým.

OBLAST VĚD O ŽIVÉ PŘÍRODĚ

RNDr. Stanislav Musil, Ph.D.

Ústav analytické chemie AV ČR

Tel.: 728 855 947, 296 442 659, e-mail: stanomusil@biomed.cas.cz

RNDr. Stanislav Musil, Ph.D., autor dvou národních patentů, pracuje v oddělení stopové prvkové analýzy Ústavu analytické chemie. Jeho vědecké zaměření sahá od vývoje nových analytických metod pro ultrastopovou prvkovou a speciální analýzu až po studium mechanismů procesů probíhajících při těchto metodách. Intenzivně se zajímá o generování těžkých specií přechodných kovů, což je v tomto oboru málo zkoumané téma.

V oblasti speciální analýzy arzenu se podílel na vývoji několika citlivých analytických metod pro stanovení toxikologicky závažných specií arzenu, které se nyní používají při toxikologickém výzkumu na Univerzitě v Severní Karolíně. Při postdoktorandském studiu na Univerzitě v Aberdeenu dále vyvinul rychlou selektivní metodu pro stanovení toxických anorganických forem arzenu v rýži. Tato metoda přispěla k zavedení limitů anorganického arzenu v rýži a výrobků z rýže do evropské

legislativy. V současné době se věnuje dalšímu zvýšení selektivity této metody, aby se dala uplatnit i na jiné potraviny, zejména mořského původu.

Mgr. Jaroslav Kočišek, Ph.D.

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR

Tel.: 266 053 10 5320 6/ 3503, e-mail: jaroslav.kocisek@jh-inst.cas.cz

Mgr. Jaroslav Kočišek, Ph.D., se zabývá chemickou fyzikou, konkrétně vlivem prostředí na elementární procesy při interakci elektronů, fotonů a iontů s molekulami. Cílem je pochopení procesů probíhajících při interakci ionizujícího záření s živými organismy a využití těchto poznatků k přesnější konkomitantní chemo-radiační terapii nádorových onemocnění.

Po studiích v Bratislavě se Kočišek zapojil do skupiny Michala Fárníka a věnoval se výzkumu procesů vedoucích k poškození ozonové vrstvy ve stratosféře. Tyto procesy se odehrávají na malých ledových částicích, jež vytvářejí polární stratosférické mraky. Nová metoda, kterou se podařilo vyvinout ke zjištění počtu molekul, jež se na ledové částice zachytávají, prokázala, že k růstu ledových částic mohou přispívat jiné fyzikálními procesy, než se doposud předpokládalo. Článek představující výsledky tohoto výzkumu patřil k nejčtenějším článkům v publikaci *Journal of Chemical Physics*. Jaroslav Kočišek má také četné zahraniční zkušenosti, na Univerzitě ve Fribourgu pracoval na implementaci iontového zobrazování k měření extrémně nízkých účinných průřezů pro záchyt elektronu. V rámci projektu Plan Cancer francouzského Národního institutu zdraví a medicínského výzkumu působil také na urychlovači iontů GANIL v Caen ve Francii.

Ing. Patrycja Magdalena Bober, Ph.D.

Ústav makromolekulární chemie AV ČR

Tel.: 296 809 443, e-mail: bober@imc.cas.cz

Ing. Patrycja Bober, PhD., patří k mimořádným vědeckým osobnostem, které přispívají k rozvoji vodivých polymerů. Během své odborné kariéry publikovala jako autorka či spoluautorka víc než padesát prací v renomovaných mezinárodních časopisech. Je absolventkou Technologické univerzity

v polském Rzeszowě a Přírodovědecké fakulty UK. V Ústavu makromolekulární chemie, kde obhájila svou doktorskou práci, působí od roku 2013 na plný úvazek.

Ve svém výzkumu se věnuje přípravě i charakterizaci vodivých polymerů a kompozitních materiálů na jejich bázi. V rámci kooperací pak vyhledává aplikace v nanotechnologiích, elektronice, biomedicině a v oblasti konverze a uchovávání energií. Je nositelkou jednoho postdoktorandského a jednoho standardního grantu Grantové agentury České republiky a za Českou republiku koordinuje projekt Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR podunajské spolupráce.

Volodymyr V. Shvadchak, Ph.D.

Ústav organické chemie a biochemie AV ČR

Tel.: 605 072 355, 220 183 146, e-mail: shvadchak@uochb.cas.cz

Volodymyr V. Shvadchak, Ph.D., je mladý výzkumník s významnou publikační činností a mnoha mezinárodními zkušenostmi. Absolvoval Kyjevskou národní univerzitu Tarase Ševčenko a v Ústavu organické chemie a biochemie pracuje v laboratoři chemické biologie pod vedením Dmytra Yushchenka. Věnuje se tam výzkumu amyloidních proteinů.

Během svého doktorského studia na Farmaceutické fakultě Univerzity ve Štrasburku pracoval na vývoji fluorescenčních sond pro peptidové interakce a postupně se zaměřil na výzkum peptidů souvisejících s problematikou HIV; za svou disertační práci obdržel cenu Strasbourg Biological Society. Působil v Ústavu Maxe Plancka pro biofyzikální chemii v Goettingenu, kde se věnoval problematice biofyziky amyloidního proteinu α -synukleinu. V posledních letech pracuje na výzkumu mechanismu chybného sbalení α -synukleinu a navrhuje inhibitory, které mohou potlačit tvorbu amyloidních vláken při Parkinsonově nemoci.

Mgr. Vojtěch Novohradský, Ph.D.

Biofyzikální ústav AV ČR

Tel.: 722 749 487, 514 517 233, e-mail: novohradsky@ibp.cz

Mgr. Vojtěch Novohradský, Ph.D., patří k perspektivním mladým vědeckým pracovníkům. Absolvoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci a v rámci oddělení molekulární biofyziky

a farmakologie Biofyzikálního ústavu AV ČR v Brně, které pravidelně získává granty domácích i zahraničních institucí, se zabývá studiem mechanismů protinádorového působení látek odvozených od komplexů kovů. Ty slouží k rozšíření poznatkového a metodického zázemí pro vývoj nových léčiv proti rakovině. Jeho výzkum přitom zahrnuje jak působení metalofarmak, tak selektivní nanočásticové systémy cílené pro léčbu nádorových onemocnění.

Přestože jeho vědecká kariéra není příliš dlouhá, mají jeho publikace velmi dobrý ohlas ve vědecké komunitě. Je vyhledávaným partnerem pro mezinárodní spolupráce, což dokumentuje také řada kvalitních publikací se zahraničními partnery. Významná je též jeho činnost pedagogická.

MUDr. Helena Pivoňková, Ph.D.

Ústav experimentální medicíny AV ČR

Tel.: 241 062 050, e-mail: pivonkova@biomed.cas.cz

MUDr. Helena Pivoňková, Ph.D., pracuje jako postdoktorální vědecká pracovnice v Oddělení buněčné neurofyzologie v Ústavu experimentální medicíny AV ČR, kde se zaměřuje na zkoumání funkce gliových buněk po poškození centrální nervové soustavy.

Vědeckou kariéru započala již během studia všeobecného lékařství, kdy se začala věnovat zkoumání membránových vlastností astrocytů po poškození mozku a míchy. Během tříměsíční stáže na Univerzitě v Bologni charakterizovala pomocí elektrofyziologické metody terčíkového zámku vliv intracelulárního sodíku na funkci objemem regulovaných aniontových kanálů u astrocytů.

Po mateřské dovolené strávila šest měsíců na stáži na College de France v Paříži, kde pomohla zavést metodu měření extracelulární koncentrace draslíku pomocí iontově selektivních mikroelektrod během stimulace nervových drah v mozkových řezech u myší. Nyní se věnuje zkoumání funkce TRPV4 iontových kanálů u astrocytů a NG2 gliových buněk po ischemickém poškození mozku. Na tento výzkum získala juniorský grant Grantové agentury ČR.

Mgr. Kateřina Sam, Ph.D.

Biologické centrum AV ČR

Tel.: 776 823 074, 387 775 031, e-mail: katerina.sam.cz@gmail.com

Mgr. Kateřina Sam, Ph.D., obhájila disertační práci se zaměřením na ekologii hmyzožravého ptactva a potravní vazby mezi hmyzem a ptáky. V roce 2014 získala vlastní postdoktorandský grant GA ČR s částečným úvazkem při Entomologickém ústavu Biologického centra AV ČR a současně částečně pracovala na grantu „Tropické centrum“ při Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. O rok později absolvovala postdoktorskou stáž na Griffith University v Brisbane v Austrálii.

Ve svém výzkumu se zabývá predačním tlakem a potravními vazbami mezi predátory (mravenci, ptáky a netopýry), býložravým hmyzem a rostlinami. Během několika málo let založila vlastní výzkumnou skupinu s několika Ph.D. studenty, získala pro ni grantovou podporu a zároveň rozvinula i zahraniční spolupráci. Podílí se na vedení týmů vědců v Japonsku, Číně, Malajsii, Papui-Nové Guinei a v Austrálii. Na Papui-Nové Guinei v současnosti vede ornitologickou sekci *National Forest Inventory*, v jejímž rámci šest ornitologických týmů provádí biologický průzkum na celkem 1000 sčítacích bodech ležících po celé zemi. O vysoké kvalitě a excelenci práce Kateřiny Sam svědčí i vysoký počet citačních ohlasů, publikovala v prestižních časopisech *Science*, *Ecology Letters* a *Ecography*.

MVDr. Kateřina Jirků Pomajbíková, Ph.D.

Biologické centrum AV ČR

Tel.: 608 450 956, 387 775 470, e-mail: pomajbikova@paru.cas.cz

MVDr. Kateřina Jirků Pomajbíková, Ph.D., absolvovala doktorské studium na Veterinární a farmaceutické univerzitě v Brně (VFU) a byla jedním z prvních členů zakládajících jedinečný tým pro výzkum parazitů primátů a lidí v Ústavu patologie a parazitologie na VFU v Brně. Během uplynulých čtyř let v Biologickém centru AV ČR vybudovala výzkumnou skupinu zaměřenou na ambiciózní téma „helminto-terapie“. Její současný výzkum se týká role eukaryotických symbiontů (helmintů a prvoků) ve zdraví a nemoci jejich hostitelů, a jehož výsledky mohou mít významný dopad pro humánní i veterinární lékařství.

Vedle vědecké kariéry se Kateřina Jirků Pomajbíková účastnila několika terénních výprav do divokých oblastí Afriky. Zkoumala infekcí kriticky ohrožené gorily nížinné a další divoká zvířata ve Středoafričské republice a šimpanze v Ugandě. Významným úspěchem bylo vybudování parazitologické laboratoře v rehabilitačním centru pro šimpanze (Chimpanzee Sanctuary) v rezervaci „Ol Pejeta“ v Keni a trénink místních pracovníků. Podílela se na plošném očkování psů proti vzteklině v severní Keni (program organizace Veterináři bez hranic) a jako dobrovolnice pracovala na veterinární klinice „American Fondouk“ v Maroku. Společně s Laurou Wegener Parfrey z University of British Columbia získala prestižní grant mladých výzkumníků z agentury Human Frontier Science Program.

Mgr. Veronika Jílková, Ph.D.

Biologické centrum AV ČR

Tel.: 387 775 785, e-mail: jilkova.veronika@gmail.com (v současné době mimo ČR)

Dr. Veronika Jílková byla za svoji disertační práci na téma „Lesní mravenci rodu *Formica* jako významní ekosystémoví inženýři“ oceněna Cenou děkana na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Zkoumala úlohu lesních mravenců, zabývala se jejich vlivem na okolní prostředí, věnovala pozornost interakcím s půdní mikroflórou v podmínkách mravenišť i v okolní půdě.

V Ústavu půdní biologie Biologického centra AV ČR pokračuje ve výzkumu v oblasti půdní chemie a mikrobiologie a dynamiky půdní organické hmoty. Je úspěšnou řešitelkou řady grantových projektů. Stala se vedoucí Laboratoře půdní organické hmoty jakožto organizační součástí pracoviště Ústavu půdní biologie. Vzniklá Laboratoř úzce spolupracuje s budovanou a rozvíjející se vědeckou infrastrukturou SoWa (Soil and Water). Sekvestrace uhlíku, parametry ovlivňující biologickou aktivitu půdy, vzájemné vztahy mezi rostlinami, půdní mikroflórou a půdní faunou jsou aktuální témata a mají značný význam pro poznání principů biologické udržitelnosti suchozemských ekosystémů, úrodnosti půd a výživy vůbec. Publikace Veroniky Jílkové představují dílčí poznatky k pochopení těchto složitých a vzájemně propojených procesů. Aktivně také spolupracuje při popularizaci vědy a vyučuje na SŠ i VŠ.

RNDr. Martin Palus, Ph.D.

Biologické centrum AV ČR

Tel.: 605 459 806, 387 775 463, e-mail: palus@paru.cas.cz

Dr. Martin Palus získal titul Ph.D. s vyznamenáním v oboru Infekční biologie na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v prosinci 2016. Již během doktorského studia se podílel na několika zásadních objevech týkajících se studia patogeneze klíšťové encefalitidy a vývoje nových terapeutických strategií proti této nákaze.

V roce 2016 doslova obletěla svět zpráva o objevu prvních antivirotik účinných proti viru Zika, na kterém se Martin Palus taktéž významným způsobem podílel. V Laboratoři arbovirologie Parazitologického ústavu Biologického centra zodpovídá za část laboratoře s vysokým stupněm biologického zabezpečení BSL-3, která se využívá pro zavádění nových experimentálních metod a další výzkum patogeneze a antivirové terapie vysoce nebezpečných virových nákaz. Jeho dosavadní výsledky byly popsány v celkem 15 impaktovaných publikacích a během krátké doby citovány více než 230x. Palus byl za své objevy oceněn „Best Poster Award“ na konferenci věnované aktuálním problémům klíšťové encefalitidy v Moskvě a Československá společnost mikrobiologická jej jmenovala „Nejlepším mladým českým a slovenským mikrobiologem roku“. Podílí se na výuce v kurzech Imunologie a Lékařská virologie na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity.

OBLAST HUMANITNÍCH A SPOLEČENSKÝCH VĚD

Mgr. Petr Vašát, Ph.D.

Sociologický ústav AV ČR

Tel.: 210 310 227, e-mail: petr.vasat@soc.cas.cz (v současné době mimo ČR)

Mgr. Petr Vašát, Ph.D., je předním českým odborníkem na studium bezdomovců a extrémní chudoby. V současné době pracuje v oddělení Lokálních a regionálních studií Sociologického ústavu. Jeho výzkumný projekt *Experiencing the Homeless City? Architecture, Agency and Political Economy in Postsocialist Cities* získal podporu Fulbright Commission a strávil téměř rok na prestižní Columbia University v New Yorku.

Ve své vědecké práci kombinuje antropologické, sociologické a sociálně-geografické přístupy. Vytvírá a používá nové a originální metody výzkumu – např. jednoduché GPS trackery pro analýzu denního

režimu městských bezdomovců, jednorázové fotoaparáty k mapování a analýze jejich fyzického a sociálního prostředí. Dále využívá inovativní metody rekrutace respondentů z běžně nedostupných subpopulací s využitím kontrolovaného samovýběru prostřednictvím sociálních sítí příslušníků zkoumané skupiny. Pravidelně publikuje v impaktovaných časopisech, v New Yorku dokončuje svoji shrnující autorskou monografii o bezdomovectví. Petr Vašát je představitelem nové generace sociálních badatelů, kteří při řešení aktuálních společenských problémů kombinují svoji akademickou práci s osobní společenskou aktivitou při spolupráci s neziskovými organizacemi a dalšími institucemi zabývajícími se pomocí bezdomovcům a extrémně chudým. Řadu svých projektů prezentoval v médiích: nevýznamnější byla putovní výstava fotografií pořízených bezdomovci *Hobohemia: Město bezdomovců* (www.hobohemia.eu).

PhDr. et Mgr. Pavel Horák, Ph.D.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR

Tel.: 286 010 587, e-mail: horak@mua.cas.cz

Mgr. Pavel Horák, Ph.D., je mimořádně erudovaným historikem, který již publikoval dvě komplexní monografie. První z nich nazvaná *Bohumil Laušman – politický životopis. Riskantní hra sociálnědemokratického lídra* byla v roce 2013 nominována na objev roku Magnesia Litera a obdržela ceny Arnošta Lustiga a Miroslava Ivanova. Druhá monografie má název *Stranické legitimace, vážení! Československá demokracie na útěku poválečnou Evropou (1948–1953)*.

Svou excelenci Pavel Horák osvědčil i při zpracovávání řady edic historických pramenů. V posledním období vzbudila velký zájem veřejnosti i médií nejnovější z nich, která se týká zpřístupnění dosud zcela neznámých pramenů k únorovému puči 1948 (podpořeno z prostředků Strategie AV21). Pavel Horák se také podílí na domácích i zahraničních kolektivních projektech (např. Collegium Carolinum v Mnichově). Jako popularizátor pravidelně spolupracuje s tuzemskými deníky na seriálech ze soudobých dějin. Je jedním ze dvou editorů významného knižního projektu, který ve spolupráci s Nakladatelstvím Lidové noviny přináší ke stému výročí založení první Československé republiky rozsáhlé kompendium (plánováno cca 1000 stran rukopisu). Dr. Horák pro něj zpracovává dílčí kapitoly a koordinuje více než čtyřicetičlenný kolektiv českých i zahraničních autorů. Od roku 2010 přednáší na FF UK.

PhDr. Václav Šmidrkal, Ph.D.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR

Tel: 777 887 475, 286 010 113 583, e-mail: smidrkal@mua.cas.cz

PhDr. Václav Šmidrkal, Ph.D., již během doktorského studia absolvoval řadu odborných stáží na předních výzkumných pracovištích v oboru moderních dějin střední Evropy (Varšava, Berlín, Lipsko, Freiburg, Bath ad.). Obdržel prestižní rakouské stipendium Richarda Plaschky, které je určeno pro excelentní postdoktorandy v oboru moderních dějin a slouží k badatelskému pobytu na vídeňské univerzitě. Václav Šmidrkal se zařadil mezi nemnoho českých historiků, jimž se daří pronikat na nejprestižnější zahraniční publikační a konferenční fóra, např. Výroční sjezd americké Asociace pro slovanská, východoevropská a euroasijská studia ASEES. Jeho studie byly zveřejněny v předních anglojazyčných periodikách oboru *East European Politics*, *East European Politics and Societies* a prestižní *European Review of History/Revue européenne d'histoire*.

Všestranný vědecký profil, charakteristický širokým rejstříkem zkoumaných témat i časových period, zúročuje v národních i mezinárodních projektech. Podílel se na tříletém grantovém projektu GA ČR *Fyzické násilí ve střední Evropě za první světové války a v poválečné době. Srovnání rakouských a českých zemí* a také na výzkumu v rámci česko-rakouského projektu *Veteráni první světové války v Československu a Rakousku 1918–1938*. Zapojil se do koordinace rozsáhlého mezivládního projektu *Společná česko-rakouská kniha o dějinách* při Stálé konferenci českých a rakouských historiků ke společnému kulturnímu dědictví.

Mgr. Vít Punčochář, Ph.D.

Filosofický ústav AV ČR

Tel.: 731 515 692, 221 183 354, e-mail: puncochar@flu.cas.cz, vit.puncochar@centrum.cz

Mgr. Vít Punčochář, Ph.D., je od letošního roku vedoucím oddělení logiky Filosofického ústavu. Ve své vědecké práci přichází s původní a nosnou koncepcí logiky, která otevírá nové pohledy na některé tradiční filozofické problémy. V roce 2015 publikoval spolu se svým školitelem V. Kolmanem rozsáhlý knižní úvod do logiky a filozofie logiky nazvaný *Formy jazyka* (s rozsahem více než 650 stran). Jeho texty, přinášející originální příspěvky k logice, se prosazují i v mezinárodním měřítku – pravidelně publikuje ve významných časopisech jako *Studia Logica*, *Journal of Logic, Language and Information*, *Journal of Philosophical Logic* a *Journal of Logic and Computation*. Vzhledem k tomu, že Česká

republika nepatří v oblasti logiky k vědeckým „velmocem“, je jeho publikační aktivita mimořádným úspěchem.

Mezi kolegy se rovněž etabloval zásadním podílem na pořádání každoroční mezinárodní konference LOGICA (viz <http://lojika.flu.cas.cz/cz/lojica/lojica-2>), která patří k nejprestižnějším evropským konferencím v oboru. Významná je i jeho editorská práce na sbornících z těchto konferencí, které vycházejí pod názvem *The Logica Yearbook* v nakladatelství College Publications v Londýně. Dr. Punčochář působí také jako pedagog na Filozofické fakultě UK v Praze, kde přednáší především logiku, sémantiku a vede speciální semináře.

Mgr. Václav Smyčka, Ph.D.

Ústav pro českou literaturu AV ČR

Tel.: 721 165 396, 222 828 140, e-mail: smyccka@ucl.cas.cz

Zájem Mgr. Václava Smyčky, Ph.D., sahá od výzkumu literatury a kultury osvětského období až po současnou literaturu a populární kulturu. Jako člen nově vzniklého germanobohemistického týmu oddělení literatury 19. století překračuje hranice úzce vymezené české literatury; jeho pozornost se přitom soustředí především na česko-německé vztahy. Pravidelné studijní zahraniční pobyty zejména na univerzitách německé jazykové oblasti (Bonn, Štýrský Hradec, Vídeň) mu pomohly prohloubit vlastní teoretické uvažování a aktivně se zapojit do mezinárodní vědecké spolupráce. Své bádání v oblasti bohemistiky a germanobohemistiky zhodnocuje v rámci badatelské sítě *Spectator-type Magazines in Europe, Canada and the United States of America*, která pořádá pravidelné konference.

Mezinárodní ohlas má i jeho výzkum kolektivního vzpomínání na traumatické události 20. století, druhé světové války a odsunu Němců. Smyčkovy studie navazují na soudobý výzkum v oblasti tzv. „třetí generace“ paměťových studií a reprezentují v zahraničí svébytný český pohled na příslušnou problematiku. Výsledkem zmíněných snah je i jeho německojazyčná monografie *Erinnerungen an die Vertreibung in der deutschen und tschechischen Gegenwartsliteratur*, která má v příštím roce vyjít v nakladatelství Transkript Verlag (Bielefeld – Londýn).